

DE TRIBUNE

Red.-adres: D. J. WIJNKOOP
Pretoriusplein 3, Amsterdam.

SOC. DEM. ORCAAN

Administratie-adres
AMSTEL 85 Amsterdam

Orgaan van de Soc.-Demokratische Partij (S.D.P.)
VERSCHIJNT WOENSDAGS EN ZATERDAGS.

REDACTIE: J. C. CETON, H. GORTER,
W. v. RAVESTEIJN en D. J. WIJNKOOP.

Abonnement bij vooruitbetaling fr. p. n. 65
cent per 3 mnd. - Weekabonnement 5 ct.
voor de 2 nummers. - Losse nummers 3 ct.
ADVERTENTIËN 15 CENT PER REGEL.

Een Internationale Konferentie.

Wolffs Telegraaf-Bureau verbreidt vanuit Bern d.d. 15 Febr. het volgende bericht aan de Duitse pers:

»Hier in Bern vond een bespreking plaats van de vertegenwoordigers der organisaties, welke zich bij de te Zimmerwald ingestelde Internationale Socialistische Konferentie hadden aangesloten. De verhandelingen duurden 4 dagen. Nadat de konferentie de berichten omtrent de situatie in de verschillende landen had aangehoord, besloot ze tegen begin April een tweede internationale konferentie in Holland te beleggen.»

Over deze zelfde konferentie had de N. R. C. van 16 Febr. het volgende bericht:

»Het Berner Tageblatt — niet te verwarren met de S. D. Berner Tagwacht, R. T. — meldt, dat er dezer dagen te Bern weer een bespreking heeft plaats gehad van de organisaties, welke zijn aangesloten bij de internationale socialistische commissie, benoemd door de conferentie van Zimmerwald. De beraadslagingen hebben vier dagen geduurd.

»Er werd besloten tegen het begin van April in Nederland een tweede internationale konferentie te beleggen, die het werk van de conferentie van Zimmerwald zal hebben voort te zetten.

»Onderwerpen van behandeling zullen vermoedelijk zijn: strijd voor beëindiging van den oorlog, het standpunt dat de arbeiders ten opzichte van den vrede hebben in te nemen, en de quaestie van het instellen van een internationaal socialistisch bureau in Den Haag.»

Wij kunnen in tegenstelling met Wolff en het Berner Tageblatt mededeelen, dat het niet waar is, dat de inderdaad gehouden konferentie besloot dat er tegen begin April, of tegen wanneer dan ook, een internationale konferentie in Holland zal worden belegd, en dat er over het instellen van een internationaal socialistisch bureau in Den Haag niet gesproken is, dus ook niet om zulk een nieuw Haagsch bureau tot onderwerp van behandeling te maken op welke konferentie dan ook.

Wij komen overigens in De Tribune op deze konferentie nog wel terug, maar kunnen er op het oogenblik alvast dit van zeggen, dat de R. S. V. — die bij Zimmerwald is aangesloten — en de S.D. P. — die er niet bij aangesloten is — tezamen een voorstel aan deze konferentie hebben gedaan voor de aktie van het proletariaat internationaal tegen het einde van en onmiddellijk na de oorlog. Dat dit gezamenlijke voorstel ook inhield dat de revolutionaire S. Die. in de oorlogvoerende landen voor onmiddellijke vrede, en in de neutrale landen voor onmiddellijke Demobilisatie blijft ijveren, spreekt vanzelf.

Wegens tijdsgebrek zijn deze voorstellen echter op de konferentie nog niet in behandeling gekomen.

Na de konferentie had een groote openbare vergadering plaats in het Volkshuis te Bern, waar o.a. Balabanoff, Modigliani voor Italië, Grimm voor Zwitser-

land, Lenin voor Rusland en Rakofsky voor de Balkan spraken. Aan de rede van Lenin ontleenen wij het volgende:

»Partijgenooten, U hebt hier vertegenwoordigers gehoord van verschillende landen, die tot U spraken over den revolutionairen strijd tegen den Oorlog.

Ik wil hier alleen nog het voorbeeld van het grootste en rijkste centrale land, n.l. van de Ver. Staten van N. Amerika eens aanhalen.

De kapitalisten van dat land slaan thans enorme winsten uit den Europeeschen Oorlog. En zij agiteeren ook voor den oorlog en zij zeggen Amerika moet zich eveneens tot deelname aan den oorlog voorbereiden. Honderden miljoenen dollars moeten op kosten van het volk voor nieuwe oorlogstoerusting zonder einde worden opgebracht.

En een deel der socialistischen in Amerika geeft ook gehoor aan dezen bedriegelijken en misdadigen oproep. Ik zal U echter voorreezen, wat de meest populaire leider der Amerikaansche Socialistischen, de candidaat der Socialistische partij in Amerika voor President der Republiek, p.g. Eugene Debs schrijft.

In het Amerikaansche blad »Appeal to Reason» — Beroep op de Rede — van 12 September 1915, zegt hij:

»Ik ben geen kapitalistische soldaat, ik ben een proletarische revolutionair. Ik behoor niet tot het staande leger van de plutokratie — de Rijken — maar wel tot het ongeregelde leger van het Volk. Ik weiger in den oorlog te gaan voor de belangen van de kapitalistische klasse.

»Ik ben tegen iederen oorlog, uitgezonderd tegen één oorlog. Voor dezen éénen oorlog sta ik met geheel mijn ziel en dat is de wereldoorlog der sociale revolutie. Aan dezen oorlog ben ik bereid deel te nemen, als de heerschende klassen een oorlog noodzakelijk mochten maken.»

Zoo schrijft aan de Amerikaansche arbeiders, hun algemeen beminde leider, de Amerikaansche Bebel, p.g. Eugene Debs.

En dat bewijst U, gaat Lenin voort, dat werkelijk in alle landen van de wereld, de verzameling van de krachten der arbeidersklasse wordt voorbereid.

De miljoenen die sterven, de miljoenen die in de loopgraven hun leven opofferen, zij lijden niet alleen, ook zij verzamelen krachten, zij denken over de ware oorzaak van den oorlog na, zij stalen hun wil, zij komen tot steeds klaarder revolutionair inzicht.

De toenemende onwil van de massa's, de toenemende gisting, de werkstakingen, de demonstraties, de protesten tegen den oorlog, dit alles komt in alle landen der wereld.

En dit geeft ons de zekerheid dat na den Europeeschen oorlog, de proletarische revolutie tegen het kapitalisme zal komen.

Maar wij willen nog een woord zeggen over Modigliani en over Grimm.

Modigliani vond dat het patriotisme afschuwelijk was als het overdreven, als het chauvinisme werd. Wij houden ons buiten deze burgerlijk-morele beoordeeling. Wij houden het patriotisme in de imperialistische tijd in elk geval

voor onrevolutionair en onsocialistisch, wijl het een voertuig is van het imperialisme en de klassenstrijd tegenhoudt. Daarom is ook het »mooiste» patriotisme de dood voor het proletariaat.

En Grimm zei, dat wij als sociaal-demokraten slechts één plicht kennen: de oorlog buiten het eigen land te houden. Grimm is ook hierin nationalist, en wij begrijpen, dat hij voor de mobilisatie is. Maar wij meenen dat de ééne allesbeheerschende plicht van de revolutionaire S. Die, van het kommunisme, is de bevrijding van het proletariaat internationaal, de strijd tegen het kapitalisme. Die strijd brengt mee dat wij het eigen land buiten de oorlog trachten te houden door demobilisatie; maar al zou het ook anders zijn, wij eischen demobilisatie niet in de eerste plaats omdat het het eigen land buiten de oorlog houdt, maar omdat het de eigen kapitalisten belet om imperialistisch op te treden. Wp.

De dood van Treub.

Wij hebben ons in den val van Treub verheugd, o fschoon hij zich in de laatste jaren vooral tot een oprecht en onvermordt vijand van de arbeidersklasse heeft ontwikkeld, en wij de voorkeur geven aan een bewind van oprechte vijanden boven een van huichelachtige vrienden. Want Treub's val heeft onmiskenbaar het Ministerie Cort v. d. Linden verzwakt.

Er bestaat o.i. geen enkele reden om mee in te stemmen met het koor, dat bij het aftreden van Treub als Minister, welk aftreden reeds zijn politieke dood is genoemd — wij laten daar te recht of niet — den lof van diens geweldige bekwaamheid heeft aangeheven.

Dat Treub niet de eerste de beste is, geven wij gaarne toe. Maar, zooals hij Marx en het Marxisme vernietigende, niets anders bewees dan de onmacht, zelfs van de beste burgerlijke koppen, om het wetenschappelijk socialisme te begrijpen, laat staan het te bestrijden, heeft hij met zijn hoop belastingontwerpen gedurende zijn ministerieele loopbaan niets anders aangetoond, dat dat een financiële specialiteit der bourgeoisie niet meer in staat is om in den tijd van het Imperialisme een zelfs uit een burgerlijk oogpunt redelijk belastingstelsel uit te denken. Wat er voor verdiensten in schuilt, om door de ambtenaren van een Ministerie een stel belastingontwerpen te laten uitwerken — die doen natuurlijk al het werk, — waarbij alles en nog wat belast wordt, zelfs de voornamen, en zoo terug te keeren tot de domste en tergendste belastingstelsels, die er wellicht ooit hebben bestaan, als b.v. van de Hollandsche Regenten der 17e en 18e eeuw of de Pruisische Koningen in de 18e eeuw, dat is zeker ook voor zijn bewonderaars niet duidelijk.

Waar Treub verdienstelijk, ja geniaal in geweest is gedurende zijn ministerschap, was, de wijze waarop hij de belangen van de Hooge Bank en het Groote Handelskapitaal, die werkelijke heerschers in ons land, gedurende de oorlogscrisis en vooral in den aanvang daarvan heeft bediend. Dien-

sten, waarvoor de belooning hem, in den vorm van lucratieve posten en eereambten ongetwijfeld zoo min zal ontgaan, als ze b.v. den ex-minister Colijn ontgaan is.

Dat Treub uit zijn democratisch verleden daarbij nog genoeg van het jargon (de taie) der democratie had onthouden om het volk eenige mooie woorden toe te voegen, terwijl hij zich gereed maakte het uit te mergelen, ten bate der Financiers en Grooten Kooplui, dat verhoogt natuurlijk nog zijn verdienste voor de bourgeoisie. En om die reden heeft hij de bijzondere dankbetuiging, hem bij zijn afreden als Minister door de Kroon, d. w.z. een van de voornaamste genietsters van Treub's crisis-maatregelen, gebracht, zeker ten volle verdiend.

Wat voor ons, revolutionaire soc-dem., bij den politieke dood van Treub, belangrijk is om te herdenken, is, hoe in zijn loopbaan zoo duidelijk, zoo schematisch bijna, de aftakeling der burgerlijke democratie en van een der beruchteste burgerlijke democraten, in het huidige tijdvak van het Imperialisme, zich belichaamt.

Door het latie en misselijke »Volk«, is het kort voor en na Treub's val zoo voorgesteld, alsof in het geval Treub een »democraat« de democratie verried.

Precies eender zeker als het geval is met de officieele sociaal-democraten, die het socialisme hebben verraden.

Dit durft een orgaan schrijven, dat dezen zelfden Treub, zoolang hij onmisbaar scheen voor het kostelijke Kabinet-Cort, waaraan de Arbeiderspartij haar zaligheid heeft verpand, voortdurend heeft hooggehouden.

De waarheid is natuurlijk dat Treub, toen hij als minister in het Kabinet Cort trad, door Troelstra in 1913 als de Verlosser toegejubeld, reeds lang geen burgerlijke democraat meer was. Zijn houding sinds 1913 was consequent, was niets dan de voortzetting van de rol, toen reeds volledig door hem aanvaard, namelijk van zaakwaarnemer der Hooze Bank en den Groothandel — Nederlandsche Bank, v. Aalst enz. —

In dit verband willen wij, zonder dat wij in 't minst de pretentie hebben om ook maar de hoofdmomenten op te sommen, die Treub's verval van burgerlijk democraat tot imperialistisch zaakwaarnemer, en in zijn verval dat der geheele Nederlandsche burgerlijke democratie, karakteriseeren, toch herinneren aan twee dier momenten, die deze decadentie helder verlichten.

In 1901 was 't P. L. Tak, zelf de oprechte en consequente burgerlijke democraat, die een toevlucht had gezocht in de toen nog revolutionaire Arbeiderspartij als de eenige partij, waar hij democratie vond, die ter gelegenheid van Treub's toenmalige houding reeds aan den ouden, vroegeren, d.w.z. jongen Treub, herinnerde om diens diepe verval als democraat te betreuren.

Het ging in 1901 om het feit, dat Treub, toenmaals nog leider van de vrijzinnig-democraten in de hoofdstad, in dat jaar meewerkte met het zoogenaamde Monsterverbond van alle burgerlijke partijen om, onder ellendige voorwendsels, de S. D. A. P. te beletten, een of meer zetels in den Raad te bezetten, waarop zij krachtens het beginsel der Evenredige Vertegenwoordiging, recht had.

En Tak bracht toen — in een overzicht over de Nederlandsche Politiek in de »Nieuwe Tijd« — in herinnering, hoe Treub in 1891 zelf als een soort martelaar had gefungeerd van wat de burgerlijke democraten van toen »moreele politiek« noemden.

Toen Treub, namelijk, jong, eierzuchtig man, zijn zetel in Schoterland afstond aan Domela Nieuwenhuis, die in dat district was gevallen, omdat hij, Treub, van te voren gezegd had, dat er een sociaaldemocraat in de Kamer moest zitten.

Terecht merkt Tak in dat artikel op: »Daar zat voor den met recht eierzuchtigen, toen 32-jarigen man iets heroieks in«.

In 1901 was de heroieke democraat van 1891 reeds tot een politiek gekomen, die Tak in dit artikel op zijn fijne manier qualificeert als »noch vrijzinnig noch democratisch«.

Tak hoopte toen nog, in 1901, op beterschap van Treub en de vrijzinnige democratie.

Hij had eens moeten beleven, wat er van zijn partij, onder den invloed van het Imperialisme, in 1911 en volgende jaren is terecht gekomen!

Maar die jaren, 1891, 1901 en weer een goede tien jaar later, ze zijn data, merkteekenen in de geschiedenis der Nederlandsche bourgeoisie en van haar beste vertegenwoordigers.

Treub in 1891 nog democraat, in 1901 bezwiken en gevallen voor de verleiding van het Behoud, sterft politiek in 1916 als doortrapte en vuile knecht van Bank en Peurs.

v. R.

Ekonomische Kroniek.

Oorlogswinsten.

In 't vorig nummer hebben we den invloed van den oorlog beschouwd op die industrieën, welke direct oorlogsbenodigdheden leverden en de enorme winsten daarvan kortelijks gememoreerd. We zagen toen, dat groote deelen van industrieën, in gewone tijden voor andere doeleinden werkend, thans tijdelijk voor oorlogsbenodigdheden produceeren en dat ze geenerlei reden hebben, gezien hun dividenden, daarover rouwig te zijn.

Toevalligerwijze bracht — en dit toont den omvang nog duidelijker aan — de dagbladers ons de mededeeling, dat de productie van de V. S. van N. Amerika aan uitvoermateriaal voor den oorlog over 1915 geschat werd op 4000 miljoen gulden.

We hebben daarna een oogenblik stil gestaan bij de scheepvaartondernemingen, wier winsten zeker niet bij de vorenge-noemde achterstaan. En in 't korte tijdsverloop tusschen 't vorig en dit artikel stegen de aandelen van sommige maatschappijen nog met tientallen procenten. Tot goed begrip van de kapitalen, die hierbij betrokken zijn en de winsten die daarbij worden gemaakt, vermelden we slechts, dat het nominale kapitaal van uitsaande aandelen en obligaties van de 22 scheepvaartondernemingen, die Nederland in 1912 bezat — de groote dus — 122 miljoen gulden bedroeg.

Men kan dan zoo ongeveer nagaan, welke fabelachtige sommen als oorlogswinsten in de wacht worden gesleept.

Thans willen we een oogenblik verwijlen bij het vaderlandsche product bij uitnemendheid, de Hollandsche kaas en boter, waarmede de melkstrijd de proletariërs eenigzins meer vertrouwd heeft gemaakt.

De oorlog heeft de kaasboeren geen windeieren gelegd, noch de pachters, noch de grondeigenaars, maar de laatste natuurlijk bovenal. De kaasprijzen zijn opgevoerd tot een vroeger nimmer gekende hoogte. Kaasprijzen op de markt van 50, 60 cent per pond, die normale jaren zeker niet meer dan 30 à 35 cent bedroegen, kwamen algemeen voor.

Zij waren de indirecte oorzaak van de stijging ook der melkprijzen. Was de productie van de zuivelproducten zooveel moeilijker geworden, zooveel duurder misschien? Daarvan was hoegenaamd geen sprake. Zeker enkele benodigdheden voor de zuivelproductie waren in prijs gestegen, doch er is geen denken aan, dat dit de productiekosten met meer dan een paar centen per K.G. had kunnen verhoogen. 't Waren de prijzen, die voor exportkaas in Duitschland vooral, maar ook elders, besteed werden, die de prijs ook voor ons land bepaalden en omhoog dreven.

De boer levert zijn kaas niet direct aan 't buitenland. De tusschenpersoon is de kaaskooper. Volgens den boer heeft de kaaskooper »geld als water« verdienend bij zijn export. Doch de kaasboer zelf niet

minder. Als we 't heel matig berekenen, dan heeft de kaasboer in deze oorlogsperiode gemiddeld wel een kwartje per K.G. oorlogswinst gemaakt. Dat onze agrariërs dat weer op de huurboeren, zoo veel ze kunnen, verhalen, spreekt van zelve. Tot onzen spijt ontbreken echter hier de overzichtelijke cijfers. 't Grootste deel, 't overgrootste deel der zuivelindustrie is niet georganiseerd in zuivelfabrieken. Het product der zuivelfabrieken bedroeg in 1912 slechts 50 miljoen K.G. Doch zooals men ziet, maken reeds 50 miljoen K.G. een oorlogswinstje van 12½ miljoen gulden. De marktcijfers helpen ons in deze weinig, al zeggen ook die iets. In den zomertijd komen op een kaasmarkt b.v. in Bodegraven of Woerden wekelijks een 400 wagens kaas, schatten we matig 100.000 K.G. Dat geeft reeds een oorlogswinst per marktdag voor deze enkele plaats van ¼ ton. En ons land telt aantallen groote kaasmarkten. Doch ook deze geven nog geen juist beeld van den toestand. Als de markt willig is, en dat was ze den geheelen oorlogstijd bijna, wordt veel kaas niet ter markt gebracht, doch reeds voordien door den kaaskooper bij den boer gekocht.

Slechts een juiste kennis der productiecijfers zou hier een berekening kunnen geven van de groote oorlogswinsten in dit bedrijf gemaakt.

De cijfers over 1915 zijn ons echter nog niet bekend. We zullen echter ter gelegenheid er nog wel op wijzen.

We zullen natuurlijk niet alle takken van industrie verder nagaan. Velen profiteeren van het tijdelijk uitschakelen der buitenlandsche concurrentie, waardoor ze niet alleen onze markt geheel in handen krijgen, doch bovendien nog hun productie zoodanig uitbreiden, dat ze op de wereldmarkt vasten voet krijgen. 't Vorig jaar heeft ons een aaneensluiting van de chemische fabrieken gebracht. Nieuwe takken van industrie zijn gevestigd. Vele ondernemingen hebben hun kapitaal vergroot.

Er zijn natuurlijk ook uitzonderingen, dat spreekt van zelve. Doch 't zijn er niet zoo heel veel.

»De keerzijde van de medaille vormt hier te lande de geweldige stijging in de kosten van het levensonderhoud en de werkloosheid, waardoor een aanmerkelijk deel der bevolking aan ellende ten prooi is gevallen, ondanks de werkzaamheden van Steuncomité en het verstrekken van goedkope levensmiddelen van hoogerhand«.

Weet ge, wie dat schreef?

Dat schreef het »Alg. Handelsblad« op Oudejaarsavond 1915.

Wat doet de regerende klasse dan wel, terwijl een aanmerkelijk deel der bevolking aan ellende ten prooi blijft? Niets. De arbeidersklasse kan er uit leren, dat ze daartoe slechts dan zal zijn te bewegen, als revolutionair verzet dier klasse haar daartoe dwingt.

De lasten van den oorlog van ons land, ze zullen voor het grootste deel worden verhaald op die ellendige arbeidersklasse. De reusachtige oorlogswinsten, die ongetwijfeld, werden ze geconfiskeerd door een regering, in ons land in staat zouden zijn een zeer groot deel der oorlogskosten te dekken, ze worden met rust gelaten, of misschien, misschien wordt een deel er van en dan nog te laat, onbetrekkend belast.

Zoo staan in ons land oorlogsverliezen en oorlogswinsten tegenover elkaar. C.

Van de Afdeelingen.

DEN HAAG. Dinsdag 22 Febr. a.s. des avonds 8½ uur belegt de afd. een cursusverg. in het geb. van het H.V.C. Prinsegracht 113, waarin L. de Visser zal spreken over: »De vakbeweging in het imperialistisch tijdperk.« Zorgt allen door het meebrengen van kennissen en geestverwanten voor een flinken opkomst.

De Oorlog.

Verscherping van den Duikbooten-oorlog? Engeland's economische oorlog.

Rond een jaar is het gebleven, dat Duitschland in een nota aan de neutrale Mogendheden zijn voornemen kenbaar maakte om van de 13e Februari 1915 af den handel van Engeland met alle middelen en op meedogenlooze wijze te treffen en daarbij ook op de levens van de opvarenden, zelfs van neutrale burgers, geen acht te slaan. De duikbootenoorlog tegen handelsvaartuigen op de vaart naar Engelsche of andere vijandelijke havens, reeds voor dien tijd feitelijk begonnen, was daarmee officieel ter kennis van de neutrale Staten gebracht. Deze waren gewaarschuwd en moesten maar hun maatregelen nemen.

Wij schreven toen in De Tribune o.a.: »De kern van de Duitse verklaring ligt hierin, dat Berlijn op die wijze te Washington pressie hoort uit te oefenen, ten einde de Amerikaansche diplomatie te bewegen, harerzijds te Londen zooveel mogelijk invloed uit te oefenen, opdat in den een of anderen vorm levensmiddelen uit de Verenigde Staten, zij 't dan ook onder controle van Amerikaansche consuls, toch nog voor de Duitse burgerlijke bevolking zullen kunnen worden ingevoerd.»

Indien dat werkelijk het doel van de verklaring van Februari 1915 is geweest, kan men gerust zeggen, dat Duitschland dit diplomatieke doel gemist heeft. Ondanks de scherpte, waarmee de Duitse duikbooten vooral sinds het tijdstip der verklaring — maar vergeet wij niet, dat ze ook voor dien tijd reeds koopvaardij-schepen zonder waarschuwing torpedeerden — tegen alle schepen, ook neutrale, die op Engeland voeren, zijn opgetreden, ondanks al de gruwelen, die daar het gevolg van zijn geweest — het geval van de Lusitania is 't ergste — heeft de duikbooten-oorlog tot nog toe niet het effect gehad, dat men er in Duitschland van verwachtte, namelijk de verlamming van den Engelschen handel. En evenmin is er in de politiek der Verenigde Staten ten opzichte van de worstelende wereldrijken een verandering van beteekenis teweeggebracht. De rechtstreekse uitvoer van de Verenigde Staten naar Duitschland, voor dien tijd nog wel beproefd, is totaal opgehouden. De uitvoer van Munitie daarentegen, om maar niet te spreken van levensmiddelen, naar de landen der Entente — Engeland, Frankrijk, Italië en Rusland — heeft reusachtige, ongekende verhoudingen aangenomen. Hij heeft ook de Amerikaansche kapitalisten ruimschoots de schade vergoed, die zij door het vervallen van den uitvoer naar de Centrale Rijken anders hadden geleden. Het Amerikaansche kapitalisme heeft er, in plaats van een tijd van stagnatie en crisis, een onverwachte periode van »hoogte der productie«, van enormen voorspoed aan te danken.

Onze lezers weten ook, dat ondanks den dreigenden toon, nu een jaar geleden door Wilson tegen Duitschland aangeslagen, ondanks de heftige taal der groote Amerikaansche pers tijdens het Lusitania-geval, er nooit ernstig sprake geweest is van een verbreking der diplomatieke betrekkingen tusschen Berlijn en Washington. De eischen, door Lansing, den Amerikaanschen Minister van Buitenl. Zaken, na de Lusitania-ramp aan Duitschland gesteld, waren schijnbaar onvereinigbaar met het Duitse standpunt. In de r d a a d -was, tijdens het aftreden van Bryan, Lansing's voorganger, duidelijk gebleken, dat er in dezen met Washington te handelen zou zijn. Toen nu onlangs Wilson zijn dreigende redevoering hield, hebben wij die onmiddellijk gesignaleerd als te zijn voor binnenlandsch gebruik. Sindsdien heeft de kapitalistische pers met een openhartigheid, die men den ten dage vaak aantreft en die reeds

op zichzelf een bewijs is van de huidige zwakte van het pleidooi, algemeen erkend, dat die diplomaten geen ander doel hadden dan de bevestiging van de uitgaven voor bewapening der Unie, voor het vlootprogramma. Op het stuk van de bewapening te land schijnt Wilson naar den zin van Garrison, zijn Minister van oorlog, niet ver genoeg te hebben willen gaan. Daarom is Garrison, die ook in korten tijd een groot leger wilde scheppen, dezer dagen afgestreden. Bijna onmiddellijk, toen het resultaat van die redevoeringen bereikt was, d.w.z. toen het Congres het vlootprogramma had aangenomen, kwam daarop het bericht, dat de onderhandelingen over het Lusitania-geval zoo goed als ten einde waren gebracht en tot een bevredigende oplossing hadden geleid.

Op t oogenblik, dat wij dit schrijven, is officieel nog steeds niet bekend gemaakt, wat Duitschland nu eigenlijk aan de Ver. Staten naar aanleiding van dit geval heeft beloofd — wij weten alleen van schadeloosstelling voor de nabestaanden der slachtoffers — maar inmiddels heeft Duitschland t blijkbaar t juiste oogenblik geacht om het spel van 1915 te herhalen.

De vorige week althans is er opnieuw een »memorie« aan de neutrale Mogendheden, dus ook aan de Ver. Staten, ter hand gesteld, waarin wordt aangekondigd, dat »de Duitse strijdsmachten ter zee na een korte periode, waarin rekening wordt gehouden met de belangen der neutralen, alle gewapende koopvaardij-schepen als oorlogvoerenden zullen behandelen.« De onzijdige Mogendheden kunnen dus, zoo heeft het verder, »hun onderdanen waarschuwen, voortaan hun persoon of goederen niet meer toe te vertrouwen aan gewapende koopvaardij-schepen van met Duitschland in oorlog verkeerende landen.«

De Memorie is gebaseerd op het feit, dat, volgens de Duitse Regeering, de Engelsche Admiraliteit reeds van voor den oorlog af, de Engelsche rederijen in staat heeft gesteld of order heeft gegeven om hun schepen te bewapenen. Wanneer men nu bedenkt, dat, om maar een geval te noemen, de Lusitania indertijd in den pond geboord omdat, naar de Duitschers beweerden, zij ammunities vervoerde en gewapend was, dan ziet men, hoe zonderling deze nieuwe memorie op 't eerste gezicht is.

Immers: zij verandert, wanneer zij uitgevoerd wordt, niets aan den bestaanden toestand: de Duitse onderzeeërs boren toch reeds gewapende of ongewapende koopvaardij-schepen zonder waarschuwing in den grond, behandelen ze dus als oorlogsschepen. En, aan den anderen kant, schijnt de Memorie in flagranten strijd met de voldoening en de beloften, die Duitschland zooeven aan de Ver. Staten — en die komen alleen in aanmerking als Groote Mogendheid en Wereldmacht — naar aanleiding van 't Lusitania-geval heeft gegeven. Een diplomatiek en politiek raadseltje op 't eerste gezicht. Waarschijnlijk zal 't heele geval wel hierin zijn oplossing vinden, dat Duitschland met deze Memorie opnieuw wil trachten, evenals in Februari 1915, Washington te bewegen, dat het zijnerzijds zekere stappen tegen Engeland en Frankrijk onderneemt. Er heerscht in de Ver. Staten bij een deel der kapitalisten en inzonderheid bij de miljoenen Duitsch-Amerikanen natuurlijk wel ontevredenheid over de manier, waarop Engeland de heerschappij ter zee uitoefent. Aangezien Wilson, die zich opnieuw tot candidaat voor 't Presidenschap heeft laten stellen, ook de stemmen dier elementen noodig heeft, kan hij 't onmogelijk geheel met hen verkopen. En daar speculeert Duitschland blijkbaar op ten einde Washington te dwingen in zekeren zin aan dit nieuwe Duitse dreigement gehoor te geven. Wanneer Washington aan zijn onderdanen b.v. verbiedt om op gewapende Engelsche koopvaardij-schepen passage te nemen

of goederen te verschepen, of, nog meer, wanneer het zijnerzijds deze bewapende koopvaardij-schepen beschouwd, d.w.z. hen slechts 24 uur in de Amerikaansche havens toeliet, zou dit natuurlijk een zeer groot diplomatiek succes voor Duitschland zijn en den handel van de Ver. Staten op Engeland enorme schade doen.

Men behoeft dus o.i. de nieuwe Duitse Memorie volstrekt niet alleen als luf te beschouwen. Zij zal wel een middel zijn om te beproeven langs diplomatieken weg te bereiken, wat langs den weg van geweld, namelijk door den duikbooten-oorlog, niet bereikt is en blijkbaar ook niet bereikt kan worden, namelijk een ernstige beperking van den uitvoer der Unie naar Engeland. En aangezien men te Berlijn wel weet, dat Wilson er niet aan denkt om tegen Duitschland meer dan woorden te gebruiken, kan men daar dit middel te gemakkelijk aanvaarden. Een andere vraag is natuurlijk, of 't bij de Yankees succes zal hebben. Daar kan men niet eenig recht aan twifelen.

Naast de aangekondigde »verscherping« van den Duikbooten-oorlog, trekken de nieuwe pogingen onze aandacht, in Engeland, om den invoer die nog altijd in Duitschland via de neutrale landen, voornamelijk Nederland en de Skandinavische Staten, plaats vindt, meer te beperken. Er is in de politiek van Engeland te dien opzichte inderdaad nog veel raadselachtigs. Zoo i; 't ons nooit duidelijk geweest, waarom Engeland sinds het begin van den oorlog den invoer van ijzererts, via Rotterdam, naar Duitschland vrij heeft gelaten. Dit erts toch wordt door Krupp onmiddellijk omgezet in kanonnen, waarmee Britsche en Fransche soldaten worden gedood en in bommen, die de Zeppelin's over Engeland strooien. Haast zou men vermoeden, dat machtige kapitalistische invloeden in Engeland zelf nog steeds belang hebben bij dien invoer. Men moet er zich inderdaad over verwonderen, dat pas zoo laat, pas in de laatste dagen, een deel der Engelsche Imperialisten een scherpe campagne tegen dien invoer zijn begonnen. En nog meer wellicht over de zonderlinge praatjes, waarmee de Engelsche Regeering de aanvallen dier imperialisten heeft beantwoord. Zoo heeft zij 't o.a. als mogelijk erkend, dat dit erts in Nederland en voor Nederlandsch gebruik zou worden aangewend. Hoe dit ook zij, de teekenen zijn er o.i., dat de Engelsche Regeering onder invloed der publieke opinie, binnen kort gedwongen zal zijn, den invoer in de neutrale landen nog meer te beperken en te contingentereen. En het lijkt ons ook ontwijfelbaar, of de Nederlandsche Regeering is, door de slapheid, waarmee zij sinds 't begin van den oorlog tegen onze smokkelende groothandelaars is opgetreden, er mede schuldig aan, wanneer binnen kort de invoer in ons land door Engeland nog meer zal worden beperkt. Waarin onze woekeraars natuurlijk een voorwendsel zullen vinden om ons volk nog meer uit te persen.

Hiermee zouden wij echter op 't terrein der binnenlandsche politiek komen en die is van geen belang voor den Wereldoorlog.

Wij willen deze maal eindigen met heel in 't kort te vermelden dat de afgelopen dagen zich op militair gebied door verscheidene belangrijke feiten hebben gekenmerkt. Het voornaamste daarvan is waarschijnlijk het begin van een opmarsch van het Fransch-Engelsche leger om Saloniki en de vooruitgang der Russen in Armenië, die op 't punt staan Erserum, de groote vesting der Turken aldaar, in te nemen. — Is thans ingenomen, R. T.

Op staatkundig gebied is verder de nauwe toenadering, die het bezoek van de Fransche Ministers Briand en Thomas te Rome, tusschen Italië en Frankrijk ten gevolge heeft gehad, wel 't gewichtigste. Nu pas schijnt daardoor een nauwere samenwerking van Italië met de Entente te zijn verkregen.

De „Vorbote”.

Ter Inleiding schrijft de Duitse Internationale Marxistische Revue de Vorbote onder Redactie van Pannekoek en Henr. Roland Holst — en met medewerking van Lenin en Radek — in zijn eerste nummer het volgende:

We staan te midden van een catastrofe in de arbeiders-beweging, zooals deze er in haar geschiedenis geen tweede vermeidt. De ineenstorting van de Internationale door de wereld-oorlog is niet eenvoudig het falen van het internationale gevoel voor de macht van het toenemende nationalisme. Het is tevens een ineenstorting van de taktiek, de strijdmethoden, en het heele systeem, dat in de Sociaal-democratie en de Vakbeweging van de laatste tientallen jaren was belichaamd. De inzichten en strijd-methoden, die het proletariaat gedurende de eerste opbloei van het kapitalisme de beste dienst deden, faalden tegenover de nieuwe imperialistische ontwikkeling. Uiterlijk kwam dit uit in de toenemende onmacht van de parlementen en de vakbeweging, innerlijk in het hand over hand toenemen van traditie en frase in plaats van klaar inzicht en daadwerkelijke strijdvaardigheid, in de verstarving van de taktiek en de organisatievorm, en in het ompraten van de revolutionaire theorie van het Marxisme in een leer van passief afwachten. Zervijl het kapitalisme zich tot Imperialisme ontwikkelde, nieuwe geweldige doeleinden stelde en zich met geestkracht tot de strijd om de wereld-heerschappij toerustte, bleef deze ontwikkeling voor de meerderheid van de Sociaaldemocratie verborgen; de S. D. I. liet zich door het droombeeld van sociale hervormingen omde tuin leiden en deed niets om de strijdvaardigheid van het proletariaat tegen het imperialisme evenredig te vergrooten. Daarom betekent de catastrofe van thans niet alleen, dat het proletariaat te zwak was, het uitbreken van de oorlog te voorkomen. Ze betekent, dat de methoden uit de tijd van de tweede Internationale — 1869—1914 — niet in staat zijn, de geestelijke en de materiële macht van het proletariaat zoozeer te vergrooten als noodig is om de macht van de heerschende klassen te breken. Daarom moet de wereld-oorlog een keerpunt zijn in de geschiedenis van de arbeiders-beweging.

Met de wereld-oorlog zijn we in een nieuwe periode van het kapitalisme gekomen, de periode van de gewelddadige intense uitbreiding van het kapitalisme over de heele wereld, onder verbitterde onderlinge strijd der volkeren en ontzaglijke vernietiging van kapitalen en menschen; een periode dus van de zwaarste druk en het hevigste lijden voor de arbeidende massa's van het volk. Maar zodoende worden de massa's ook tot verzet gedreven; ze moeten opstaan, willen ze niet volkomen vernietigd worden. In geweldige massale strijd, waarbij vergeleken de totnutoe gevoerde strijd en strijdmethoden slechts een armzalig voorspel zijn, zullen de arbeidende volksmassa's het imperialisme moeten aangrijpen. Deze strijd voor de meest elementaire levensvoorwaarden van het proletariaat, voor de meest onontbeerlijke rechten en vrijheden, de meest noodige hervormingen, ja vaak om het leven zelf, tegen reaktie en ondernemers-macht, tegen oorlog en ellende, kan slechts met de nederlaag van het Imperialisme, met de overwinning van het proletariaat op de bourgeoisie eindigen. Het zal tevens de strijd voor het Socialisme, voor de bevrijding van het proletariaat zijn. Met de tegenwoordige wereld-oorlog breekt dus ook een nieuwe periode van het socialisme aan.

Voor de nieuwe strijd is een nieuwe oriëntaering op geestelijk

gebied noodig. Gebrek aan klaar socialistisch inzicht was een der hoofdoorzaken van de zwakte van het proletariaat, toen de oorlog uitbrak — het kenmerk van het imperialisme niet noch zijn eigen strijdmiddelen. De strijd tegen het imperialisme, de rijpste en machtigste vorm der kapitalistische ontwikkeling, stelt echter aan het proletariaat de hoogste geestelijke en stoffelijke, morele en organisatorische eischen. Het mag zich niet aan doffe, machteloze wanhoop overgeven, maar het is evenmin genoeg, dat het in spontane akties tegen de onverdragelijke druk in verzet komt. Alleen met het noodige inzicht in het doel, de mogelijkheden en de betekenis van zulke akties kunnen ze tot het doel leiden en tot stappen worden op de weg naar een nieuwe opkomende macht van het proletariaat. Met de praktijk moet de theorie samengaan, welke laatste de eerste uit een onbewuste daad tot een bewuste maakt en welke klaarheid verspreidt over de weg. »Materiële macht kan slechts door materiële macht gebroken worden. Maar ook de theorie wordt een materiële macht, als ze de massa's aangrijpt» — Marx —. De beginselen van deze theorie, van de nieuwe geestelijke wapenrusting, waren reeds aanwezig als geestelijke neerslag uit de tot nu toe gevolgde praktijk van het imperialisme en de massale akties. Thans heeft de wereld-oorlog zeer veel nieuw inzicht gebracht en de geesten uit de slaap der traditie gewekt. Thans is het tijd, al wat er aan nieuwe gedachten, leuzen en voorstellen ontkiemt te verzamelen, te ziften, te toetsen, door diskussie tot opheldering te brengen, en zodoende dienstbaar te maken aan de nieuwe strijd. Onze revue zal hiervoor dienen.

Een ontzaglijk aantal nieuwe kwesties liggen voor ons. In de eerste plaats kwesties van het Imperialisme, zijn economische grondslagen, zijn samenhang met de uitvoer van kapitaal, de verzorging van grondstoffen en met de zware industrie, zijn invloed op politiek, parlement en bureaucratie, zijn geestelijke macht op bourgeoisie en pers, zijn betekenis als nieuwe ideologie der bourgeoisie. Dan de kwesties die het proletariaat, de oorzaak van zijn zwakte, zijn psychologie betreffen en de verschijnselen van het sociaal-imperialisme en sociaal-patriottisme. Voorts de vraagstukken der proletarische strijdtaktiek, de betekenis en de mogelijkheden van het parlementarisme, de massale akties, de vakverenigings-taktiek, de hervormingen en eischen op afbetaling, de betekenis en de toekomstige rol van de organisatie; verder de kwesties van het nationalisme, militarisme en de koloniale politiek.

Het oude Socialisme had op verscheidene dezer kwesties vaste antwoorden, die reeds tot formules versterkten — maar met de ineenstorting van de tweede Internationale hebben ook haar formules hun betekenis verloren. In de oude vormen en ideeën uit voor-imperialistische tijd kan het proletariaat niet de richting vinden voor zijn optreden onder nieuwe omstandigheden. Ook de Sociaaldemocratische partijen kunnen de oude Internationale geen houvast meer geven. Zelf hebben zij zich in groote meerderheid aan het Imperialisme overgeleverd; de opzettelijke aktieve of passieve ondersteuning van de oorlogs-politiek door de partij- en vakverenigings-vertegenwoordigers heeft te diepe sporen nagelaten, dan dat er maar eenvoudig tot het oude standpunt van voor de oorlog kan worden teruggekeerd. De ondersteuning van het imperialisme juist in doorslaggevende levenskwesties bepaalt het karakter van deze arbeiders-organisaties, al zouden ze ook overigens bij de oude socialistische leuzen blijven en tegen de kleinere binnenlandsche gevolgen van het imperialisme in scherpe oppositie treden. Maar door hun steun aan het imperialisme geraken de arbeiders-organisaties in strijd met de

noodzakelijke revolutionaire doeleinden van het proletariaat en zodoende worden ze zelf in een zware inwendige crisis gewikkeld. Tusschen degenen, die de Sociaaldemocratie tot een werktuig van het Imperialisme en degenen, die haar tot een werktuig van de Revolutie willen maken, zal geen organisatorische eenheid meer mogelijk zijn.

De taak, de genoemde problemen op te lossen, de nieuwe leuzen op te stellen, de richting voor de nieuwe strijd te formuleeren, valt hun toe, die zich door de oorlog niet in de war lieten brengen, en die aan het internationalisme en de klassenstrijd trouw vasthielden. Het Marxisme door de meest bekende theoretici van de S. D. I. alleen maar beschouwd en toegepast tot verklaring van het verleden en van het heden, en in hun handen steeds meer gezonken tot een dorre leer van het mechanische fatalisme, komt thans weer tot zijn recht als theorie van de revolutionaire daad. »De filosofen hebben de wereld op verschillende wijs verklaard; het komt er op aan, haar te veranderen.» Als levende revolutionaire methode wordt dit Marxisme weer tot de meest soliede grondslag, tot het scherpste geestelijke wapen van het Socialisme.

Er is geen dringender taak dan verheldering te brengen inzake de nieuwe problemen. Want het is een levenskwestie voor het proletariaat — en zodoende tevens voor de ontwikkeling der geheele menschheid — dat het de weg tot nieuwe verheffing klaar en duidelijk voor oogen ziet. En het zijn ook geen toekomst-vragen, waarvan de beantwoording kan worden uitgesteld, totdat men in vrede en rust er over kan diskussieeren. Deze kwesties kunnen geen uitstel lijden. Nog tijdens de oorlog, en direkt bij en na het einde er van zijn ze de gewichtigste meest direkte levenskwesties voor de arbeidersklasse in alle landen. Niet alleen de belangrijke vraag, of en hoe het proletariaat kan optreden, om het einde van de oorlog te bespoedigen en invloed te oefenen op de vorm van de vrede. Bij het ophouden van de oorlog zal de ontzaglijke economische schok der wereld eerst in zijn gansche kracht blijken, als onder algemeene uitputting, gebrek aan kapitaal en werkeloosheid de industrie opnieuw moet worden geregeld, als de vreeselijke schuldenlast van alle staten tot kolossale belastingen dwingt, en het Staats-Socialisme de militariseering van het economische leven, de eenige uitweg schijnt uit de financiële moeilijkheden. Dan moet er gehandeld worden, met of zonder theorie; maar dan zal ook het gebrek aan theoretische klaarheid de in zijn gevolgen meest zware fouten en dwalingen na zich slepen.

Hier ligt de groote taak van ons tijdschrift door behandeling diskussie en opheldering van deze kwesties wil zij de materiële strijd van het proletariaat tegen het imperialisme ondersteunen. Als orgaan voor diskussie en opheldering is het tevens een strijd-orgaan — de gemeenschappelijke wil tot de strijd, het gemeenschappelijke standpunt in deze voornaamste vraag van oogenblikkelijke praktijk heeft redaktie en medewerkers van dit tijdschrift bijeen gebracht. In de eerste plaats strijd tegen het imperialisme, de hoofdvijand van het proletariaat. Maar deze strijd is slechts mogelijk door een even onverzoenlijke strijd tegen alle elementen van de voormalige Sociaaldemocratie, die het proletariaat voor de wagen van het imperialisme spannen; zoowel tegen de openlijke imperialisten, die gewone agenten der bourgeoisie zijn geworden, als tegen de sociaal-patriotten van alle schakeering, die de onverenigbare tegensellingen probeeren te verzoenen en het proletariaat trachten af te houden van de strijd met de scherpste middelen tegen het imperialisme. De konstitueering van de der-

de Internationale is alleen mogelijk door definitieve breuk met het sociaal-patriottisme. In dit inzicht staan we op één bodem met de linkerzijde van Zimmerwald. Wat deze groep van internationale Sociaal-demokraten zich in haar praktisch-politiek optreden als doel stelt, daaraan wil onze revue door theoretische arbeid, medewerken: door de scherpste strijd tegen het sociaal-patriottisme, door niets ontziende ontleding van de ontoereikendheid van het oude revisionistische en radikale Socialisme de nieuwe Internationale voor te bereiden. Wanneer het proletariaat de zwakte en de verkeerdheid van de theoretische beschouwingen doorziet, waarvan het thans de ineenslorting in de praktijk gruwelijk doorleeft, zal het vertrouwen krijgen in de nieuwe strijd en het nieuwe socialisme.

De proef op de som.

Uit Berlijn schreef men in Dec. een brief aan de Berner Tagwacht, die nog heden voor ons van belang is en die wij daarom hier weergeven:

Er ging in de laatste dagen in Berlijn voor de stemming over de kredieten het gerucht rond dat de Fransche sociaal-democratie met de Duitsche een samenspreking zou hebben, d.w.z. de hoofdmannen van de Fransche sociaal-patriotten zouden met de Duitsche te zamen komen. De houding van het Fransche partij-centrum met Longuet aan het hoofd en zekere moties van de Fransche organisaties uit de provincie gaven daartoe aanleiding. Toen echter Ebert naar den Haag reisde, trof hij daar Huysmans die ononderbroken het bestaan van de oude internationale uitbazuint en als een koning zich braaf en correct van alles op de hoogte laat houden. Natuurlijk bleek het gerucht een loosgerucht. De sociaal-patriotten hier en ginder houden het voor hun plicht, het »vaderland te verdedigen« en dat doel men het best in vereeniging met Briand en Bethmann-Hollweg. Waartoe ze voor deze patriottische plicht een internationale samenkomst noodig hebben is niet duidelijk; tenzij het gerucht daarover de bedoeling had de oppositie van een zelfstandig optreden terug te houden. Maar wanneer de volbloed sociaal-patriotten iedere werkelijke samenspreking die de breuk met de bourgeoisie tot voorwaarde heeft, saboteeren, dan kunnen ook de lieden van het centrum niet over den dijk komen. De Duitsche oppositie heeft daarmee thans een zeer slechte ervaring gemaakt, die haar toch eindelijk wijzer zal mogen maken. Maanden lang hebben de Vorwärts en Leipziger-Volkszeitung zich niet alleen van iedere aanval op de Fransche Sociaal-patriotten, op de inconsequente oppositie der Presseman- en Longuet-groep onthouden; ze hebben ze integendeel door de »bizondere toestand« — van Frankrijk — direct zoeken te verdedigen. Voor zoover het daarbij om het principe gaat dat de buitenlandse sociaal-patriotten niet scherper aan te vallen zijn dan de eigene, tegen wie in de eerste plaats de strijd te voeren is, zou daar niets tegen in te brengen zijn dan hoogstens dat dat men de vaderlandsche zoo fel moet aanpakken dat men ook de buitenlandse niet hoeft te sparen. Maar het ging om heel iets anders. Het ging om het standpunt van het centrum der Duitsche partij dat van de Fransche onder de tegenwoordige situatie werkelijk geen actie tegen de oorlog eischen kan. Dit standpunt bond het centrum der Duitsche partij. Den 22en December kwam dat kras tot uitdrukking in de verklaring der twintig afgevaardigden die de kredieten verwierpen op grond dat Duitschland door geen inval meer bedreigd werd. Een minderheid onder de twintig die de kredieten op principieele gronden afwijst, was het natuurlijk met deze verklaring niet eens, maar ze deed mee om de andere die zich tot de weigering der kredieten lieten be-

wegen niet bij de eerste schrede voor de kop te stooten. Gevolg: de halfslachtige elementen der Fransche partijoppositie werden versterkt; zij konden zich op de houding der Duitsche oppositie afgevaardigden beroepen: de Duitsche oppositie stemde wel is waar tegen de kredieten maar slechts omdat Duitsch gebied bijna geheel niet bezet was; daar één tiende van Frankrijk en wel de industrieel ontwikkeldste provincies door den vijand bezet zijn, kon de Fransche oppositie den strijd tegen den oorlog niet beginnen. Zoo kon niet slechts het Fransche »moeras« — centrum — maar zelfs de Fransche sociaal-patriotten met volle recht dit deel der Duitsche oppositie welwillend op de schouder kloppen. »Maak nullui maar de revolutie tegen de Keizer, wij zullen intusschen met Heer Briand het vaderland redden«. Longuet vereenigde zich met Renaudel en de resolutie van de Fransche partijdag kwam tot stand waarvan de vredelielend-socialistische gemeenplaatsen slechts vreugde bereiden aan wie van huichelarij houden.

De resolutie van de Fransche partijdag *) die koren op de molen van de Duitsche sociaal-patriotten bracht deed de maat overloopen. Niet slechts dagbladen die tot de besliste linkerzijde behooren, als de Bremer Burger Zeitung en de Braunschweiger Volksfreund, verklaarden rond uit dat de Duitsche oppositie niets met de Renaudels en de Longuets gemeen heeft, maar zelfs de Vorwärts die voor korten tijd nog een beroep deed op het inzicht van Renaudel, zag zich gedwongen het standpunt van de Fransche partijdag, als een nationalistische vergissing af te wijzen. Wat zich van openlijk sociaal-patriottisch standpunt niet liet bereiken, dat bleek ook onmogelijk van uit het Centruumstandpunt. De verklaring der twintig in de Rijksdag die de verdediging van het vaderland erkent wanneer stukken daarvan door den vijand bezet zijn, kon geen grondslag voor betere verstandhouding internationaal vormen.

Terwijl de Vorwärts het standpunt der Fransche partij verwerpt, wordt de vraag gesteld: wat nu? Op welke grondslag kan een verstandhouding bereikt worden om gezamenlijk een strijd tegen den oorlog te voeren? Het antwoord op deze vraag is reeds gegeven. Bordenon en Merheim kwamen naar Zimmerwald trots de ongunstige militaire toestand van Frankrijk en niettegenstaande een deel van het Fransche grondgebied bezet is. Ze konden dat doen OMDAT ZE PRAKTISCH HET STANDPUNT DER VADERLANDS VERDEDIGING VERLATEN HEBBEN, oerhalve kunnen ze ook zonder acht te geven op de banvloek der Renaudels met energie en karaktervastheid den strijd voeren. Zij zijn nog zwak, maar ze zullen sterk zijn omdat ze geen ketens aan handen en voeten hebben en omdat het besliste standpunt het meeste uitzicht heeft, zich door te zetten. Slechts zij zijn bondgenooten van de werkelijke Duitsche oppositie, die eveneens, — hoewel theoretisch niet gansch klaar in de kwestie van de landverdediging, — practisch zonder te letten op de militaire toestand van Duitschland den strijd voeren.

Het is duidelijk dat de actie der besliste oppositie in beide landen in kracht zal winnen als ze zich deze kernvraag tot een zuiver standpunt opwerkt en daardoor niet slechts in staat zal zijn de aanvallen der sociaal-patriotten te weerstaan, maar tot den meedoogenloozen aanval zelf over te gaan. Er ligt in het afwijzen van de plicht der »vaderlandsche verdediging in de door den oorlog uitgeputte arbeidersmassa een agitatorische kracht, die alleen door lieden die onvatbaar zijn voor ieder revolutionair gevoel niet bemerkt wordt. Wat nog voor een paar maanden een theoretisch probleem voor fantasien scheen te zijn is tot een der gewichtigste poli-

tieke vragen geworden. De praktijk van den strijd van een jaar heeft de oude hersenschim der vaderlands-verdediging voor alle helderdenkende sociaal-democraten als een keten getoond, die den proletarischen Prometheus aan den rots van het kapitalisme boeit. Het gaat er om, die keten te verbreken, en ze wordt verbroken. »Niet door konkelarijen en dubbelzinnige breedsprakigheid dient men de zaak van den vrede, de verzoening der volkeren, maar door duidelijk uit te spreken wat men werkelijk wil,« schrijft de Vorwärts in zijn artikel over de Fransche partijdag. Wanneer de gansche Duitsche oppositie dit niet ter harte neemt, de ware revolutionaire sociaal-democraten in Duitschland zullen het zeker doen.

Ekonomische Kroniek.

De strijd om de miljarden.

In de »Bund« beschrijft een inzender het kali gebied in den Elzas, Nonnenbruch genaamd. Iets meer als tien jaar geleden vermoedde nog niemand welk een onmetelijken rijkdom dit landelijk stille woudgebied in z'n schoot verborg. Als teekenen wezen erop, dat ergens petroleum aanwezig was. Kapitalistische maatschappijen stelden onderzoekingen daarnaar in. Petroleum werd niet gevonden. Maar wel ontdekte een Konsortium van financiers een zo uitmijnt van zoo ongehoorde diepte en uitgestrektheid, dat het het naar tegenwoordige schattingen een waarde van ver over de zesig miljarden mark ver-tegenwoordigt.

Met één slag werd de streek in een industrieel gebied herschapen. Voor andere kaliwerken ontstond daardoor echter zoo'n overmachtige concurrentie, dat zich de Duitsche Rijksdag reeds spoedig tot de bewerking van een speciaal kaliwetje genoodzaakt zag. Schacht na schacht werd geboord en er om heen groepeerden zich in een ommezien de arbeiderswoningen, heele kolonies ervan. Het hout van de Nonnenbruch werd bij groote oppervlakten neergeveld. Waar nog voor korten tijd de rust der enkele natuur geheerscht had, ging nu de arbeid met koortsachtige haast aan het werk en gaf de streek een gansch ander aanzien. Het was een gevonden vreden voor de kapitalisten.

Toen kwam de oorlog. Het goudbarende land lag zoo na aan het gebied der Franschen, die zich van de onmetelijke rijkdom meester probeerden te maken.

Onze vakman in de »Bund« beschrijft de militaire Operaties in het Kali gebied. Spoedig was het zoutgebied door de Franschen met groote troepenmassa's omgetrokken. Maar toch mislukte de meesterlijke schaakzet. »Daar nu echter de waarde van juist dit land een zoo groote is is het niet buitengesloten dat in de naaste toekomst om het kali gebied in de Elzas nieuwe gevechten gevoerd worden, waarbij om ieder kleinste stukje grond heel gestreden worden zal. Want de Duitschers zijn niet werkeloos gebleven. De poging van hun tegenstander had ze op het vreeselijke gevaar gewezen. Onder het vuur der Fransche artillerie, dat de hoogten om Meinbach, den Thanner Fangen en den Molkenzain bezet hield, begonnen ze in de Nonnenbruch stellingen te bouwen. Overal werden loopgraven en draadversperringen gemaakt die weer spoorloos verdwenen onder de kunstmatige maskeringen. Wat den Franschen vroeger onder goede gebruikmaking van een eerste welgelukte aanval wellicht niet al te moeilijk gelukt zou zijn, is nu tot een ware reuzentaak voor ze gemaakt, want heden is door en om het gebied van de Kali een zoo onontwarbaar net van versperringen en loopgraven aangelegd dat het den tegenstander slechts met onmetelijke offers aan menschenlevens zal kunnen gelukken hier of daar door te breken,« zegt de Kali-man.

Niet waar. de oorlog ontbrandde niet

*) Bedoeld wordt de »Witte Neger« die uitvoerig in De Tribune is ontleend. R. T.

om veroveringen te maken, het ging slechts om de naakte verdediging van het overvallen vaderland? Daarom verdedigen de Duitschers tegenwoordig hun vaderland in Servië, waar ze zich dadelijk van de winstleverende mijnen meester maakten, die ze gingen exploiteeren; en daarbij gaat het verdreven Servische volk van honger, kou en uitputting langzaam maar zeker te gronde.

En daarboven in den Elzas ontbrandt de strijd om de zestig miljarden, waarvoor duizenden van in uniformen gestoken arbeiders neergeschoten of in stukken gehakt worden. En toch blijft het voor de arbeiders gelijk of ze als loonslaven voor Fransche of voor Duitsche kapitalisten de miljarden uit de Nonnenbruch naar boven moeten halen.

FEUILLETON.

Hoe de stem des Heeren zich vergistte en zich tot Chicot richtte terwijl ze meende te spreken met den koning.

(Slot.)

Henri III kermde. De vrees had hem bij die bedreiging weer heviger te pakken dan ooit.

— Wel duivels, zei Chicot, merk je Henri, hoe de hemel zich interesseert voor Mijnheer Saint-Luc. Je zou zeggen, de duivel hale me, dat hij onzen lieven Heer in zijn zak heeft.

Maar Henri hoorde de snakertjen van Chicot niet, of als hij ze al hoorde, ze konden hem niet geruststellen.

— Ik ben verloren, zei hij verbijsterd, ik ben verloren en die stem van boven zal me doen sterven.

— Stem van boven, zei Chicot. Neen nu vergis je je, stem van terzijde veeleer.

— Wat, stem van terzijde? vroeg Henri.

— Wel ja, hoor je dan niet, mijn zoon, dat de stem van dien muur komt? Henri, onze lieve Heer woont in het Louvre. Misschien passeert hij eerst Frankrijk, net als Keizer Karel de Vijfde, voor hij ter helle vaart.

— Godloochenaar, lasteraar!

— Het is vereerend voor jou, en ik maak je mijn compliment. Maar ik moet je zeggen, je gedraagt je wel koud tegenover de eer, die je geschiedt. Hoe, de goede God is in 't Louvre en maar door een kluis van je gescheiden en je maakt hem niet eens een visite? Kom, kom, Valois, ik herken je niet meer, je bent niet beleeft.

Op dat oogenblik ontvlamde een verloren lakje in een hoek van de haard, wierp een lichtschijn door de kamer en verlichtte het gezicht van Chicot. Dat gezicht had een zoo vroolijk spottende uitdrukking, dat de koning er versteld van stond.

— Wat, zei hij, heb je den moed te spotten! Durf je...

— Wel ja, zei Chicot, ik durf wel, en straks zul je zelf ook durven of de duivel hale me. Maar zeg nu eens wat, mijn zoon en doe wat ik je zeg.

— Ik gaan kijken of...

— Of onze lieve Heer werkelijk wel in de kamer hiernaast is.

— Maar als de stem nog spreekt?

— Ben ik er dan niet om te antwoorden. Het is zelfs heel goed dat ik verder in jouw naam spreek, dat zal de stem die mij voor jou houdt doen gelooven dat je er nog altijd bent, want ze is nobel licht geloovig, die goddelijke stem en kent haar wereld maar weinig. Wat! een kwartier lang brul ik nu en ze herkent me niet. Vernederend genoeg voor iemand met intellect.

Henri fronste de wenkbrauwen. Chicot had er zooveel van verteld, dat zijn ongelooflijke lichtgeloovigheid begon te wankelen.

— Ik denk, dat je gelijk hebt, Chicot, zei hij en ik heb wel lust...

— Maar ga dan dan toch, zei Chicot en dwarde hem voort.

Henri opende zachtjes de deur van den gang die toegang gaf tot de aangrenzende kamer die voor het oogenblik bewoond werd door Saint-Luc. Maar hij had nog geen vier passen gedaan of hij hoorde de stem haar verwijten verdubbelen. Chicot antwoordde met de jammerlijkste klachten.

— Ja, zeide de stem, je bent onstandvastig als een vrouw, laks als een sybariet, verdorven als een heiden.

— Hé, pruilde Chicot, hé, hé, is het mijn schuld, groote God, dat gij mijn huid zoo zacht maakt, mijn handen zoo blank, mijn neus zoo fijn, mijn geest zoo veranderlijk. Maar 't zal uit zijn, mijn God, van nu af zal ik niet anders dragen dan grove linnen hemden, ik zal me terugtrekken naar den mesthoop gelijk Job, en ik zal koemest eten zooals Ezechiël.

Ondertusschen ging Henri verder den gang op; met verwondering constateerde hij dat naarmate de stem van Chicot onduidelijker werd, de stem van den ondervrager luider klonk en dat die stem werkelijk scheen te komen uit de kamer van Saint-Luc.

Henri klopte aan de deur, toen hij een lichtstreep bemerkte die door het groote sleutelgat heen kwam.

Hij bukte zich tot op de hoogte van het sleutelgat en keek er door.

Plotseling werd Henri, die erg bleek was, rood van woede, sprong overeind en veegde zich de oogen om beter te kunnen zien, wat hij niet kon gelooven al zag hij het.

— Wel duivels, mompelde hij, is het mogelijk dat men zoo met mij durft spelen.

En dit zag hij door het sleutelgat:

In een hoek van de kamer blies Saint-Luc, in zijden onderbroek en kamerjapon, in een misthoorn de dreigende woorden, die de koning voor goddelijk hield; op zijn schouders leunde een jonge vrouw gehuld in een wit doorschijnend gewaad.

Van tijd tot tijd rukte zij hem den hoorn uit zijn handen, en blies er, haar stem verzwarend al de fantasieën in, die van te voren in hare boosaardige oogen en haar lachende lippen geboren werden. Dan volgden er uitbarstingen van dolle vreugde, telkens als de hoorn weer begon, doordat Chicot jammerde en huilde en de mutatie zoo volmaakt was en het door de neus praten zoo natuurlijk, dat de koning op den gang zich zelf meende te hooren schreien en jermieeren.

— Jeanne de Cossé (de vrouw van Saint-Luc) in de kamer van Saint-Luc, een gat in de muur, een mystificatie tegen mij! bromde Henri dof. Oh, die ellendingen, dat zal ik ze betaald zetten.

En toen Mevrouw de Saint-Luc weer eens in den hoorn blies, nog beleedigender dan de andere, ging Henri een pas achteruit en trapte met een schop, erg mannelijk voor een verwijde, de deur in, zoodat de duimen halflos raakten en 't slot opensprong.

Jeanne, half naakt, verborg zich met een akelige kreet achter de gordijnen waarin ze zich wikkeld.

Saint-Luc, den misthoorn in de hand, viel bleek van schrik op de knieën voor den koning, die wit van drift was.

— Ach! riep Chicot van uit de Koninklijke kamer, och, ontferm u mijner, ik roep de Heilige Maagd aan en alle heiligen, ik wordt zwakker, ik sterf.

Maar in de kamer ernaast had nog geen van de auteurs in de butleske-scène, die we juist vertelden, de kracht gevonden te spreken, zoo snel was de situatie in 't dramatische omgeslagen.

Henri verbrak het stilzweigen door een woord en de onbeweeglijkheid door een gebaar.

— Gaat heen, zei hij, den arm uitstrekend.

En toegevend aan een uiting van woede, een koning onwaardig, ontrukte hij den misthoorn aan Saint-Luc en hief ze op om er hem mee te slaan. Maar toen herstelde Saint-Luc zich alsof een stalen voor hem weer op de been gebracht had.

— Sire, zei hij, U heeft slechts het recht mijn hoofd te raken, ik ben edelman.

Henri wierp den hoorn met geweld op de vloer. Iemand raapte hem op, het was Chicot, die, toen hij het spektakel van de verbijzelde deur gehoord had en cordeelde dat de aanwezigheid van een bemiddelaar niet onnoodig zou zijn, op 't zelfde oogenblik toegesnelde was.

Hij liet Henri en Saint-Luc hun zaak afwikkelen zooals ze wilden, liep recht op 't gordijn af waarachter hij iemand vermoedde en trok er de arme bevende vrouw vandaan.

— Kijk, kijk, zei hij, Adam en Eva na den zondeval. En jaag gij ze weg, Henri! vroeg hij den koning met een blik ondervragend.

— Wacht dan even, ik zal de Cherub met het vlammeende zwaard voorstellen.

Hij wierp zich tusschen den Koning en Saint-Luc, zwaalde zijn hoorn bij wijze van vlammeend zwaard boven het hoofd van de twee schuldigen en zei:

— Dit is mijn paradijs, dat ge door uw ongehoorzaamheid hebt verloren. Ik verbied u er binnen te treden.

Toen, boog hij zich naar het oor van Saint-Luc, die zijn vrouw omarmde om haar als 't noodig was tegen de woede van den koning te beschermen.

— Als gij een goed paard hebt, zei hij, rij het dood, maar maakt dat ge voor morgen twintig mijlen van hier bent.

Boekaankondiging.

Van de bekende brochure van Gorter zegt de Berner Tagwacht van 4 Febr. j.l. onder het opschrift 'Eine Programmschrift o. a. het navolgende:

»De Hollandsche Marxisten, die een land vertegenwoordigen dat tot de oudste koloniale naties behoort, welks bourgeoisie in dit imperialistisch tijdvak siddert om zijn koloniën en daarom alle gebeurtenissen in de wereldpolitiek nauwkeurig volgt, wijden over het algemeen veel meer aandacht aan de buitenlandsche politiek dan de Marxisten van andere landen... Partijgenoot van Ravesteijn is b. v. een der beste kenners der imperialistische kwesties in de Internationale.

Zoo werd ook hun uitstekend blad »de Tribune« een der beste organen van de marxistische, revolutionaire gedachte. Zij zelf behooren dan ook tot de smeden van de theorie van het z.g. links-radikalisme, die thans al grotere deelen van de Internationale gaat bevruchten.

Herman Gorter, een der leiders van de Hollandsche Tribunisten, heeft in deze nieuwe brochure alle argumenten der sociaal-patriotten, der sociaal-imperialisten en der sociaal-pacifisten op zulk een uitstekende wijze weerlegd, dat dit boekje als een der beste strijdwapens voor iederen revolutionairen arbeider is aan te merken.

De revolutionaire taal, die door het reformisme en door de twijfelzucht der Kautsky-anen langzamerhand vergeten was, is in deze brochure weer tot haar recht gekomen.

De hartstocht waarmee zij is geschreven, de klaarheid der argumenten, moet zoowel het hart als het hoofd van iederen revolutionairen arbeider veroveren.

»De kleine Sekte« zooals de opportunisten de soc. dem. partij van Holland plegen te noemen, bewijst door de uitgaaf van de brochure van Gorter een onbetaalbaren dienst aan de internationale revolutionaire Marxisten.

DARWINISME EN MARXISME

DOOR ANT. PANNEKOEK.

PRIJS f 0.10 fr. p. p. f 0.13

VOOR AFDEELINGEN f 0.08

UITGAVE: BROCHUREHANDEL S. D. P. AMSTEL 85 AMSTERDAM

Een uitnemend woord.

Er is onlangs opgericht een . . . ja, hoe zullen wij het noemen? . . . een gezelschap van nette heeren, die zich iets „ten doel” stellen, welk gezelschap den naam heeft aangenomen van „De Vaderlandsche Club”.

Deze naam herinnert onweerstaanbaar aan den zoogenaamden pruiken-tijd, d.w.z. het einde der 18e eeuw; een tijd, waar onze huidige bourgeoisie met eenige geringschatting op pleegt neer te zien. Ten onrechte, want haar voorouders van den pruikentijd waren ten minste ten deele nog in hun soort „revolutionairen”, terwijl de huidige bourgeoisie, vooral degene, die er zoogenaamd idealen op na houdt, een klasse is, die . . . nu ja, daar zwijgt men beter over.

Die Vaderlandsche Club dan schijnt een nieuw allegaartje te zijn, vergelijkbaar met den Ned. Anti-Oorlog Raad, doch met een ietwat meer practisch doel, namelijk een bevordering van den vaderlandischen geest. Een nationalistische propagandaclub dus, maar die zijn doel zoo slap en laf op den voorgrond heeft gesteld, dat verschillende groote burgerlijke organen, o.a. „N. R. Ct.”, over die beginselverklaring spot en hoon hebben uitgesproken.

Zonder ons nu verder in de beteekenis van dit gezelschap te verdiepen — kwaad stichten als de Ned. Anti-Oorlog Raad, d.w.z. verwarring in arbeidershoofden stichten, kan het niet, — willen wij uit een van de vele ingezonden stukken, in de groote pers, naar aanleiding van die oprichting verschenen, iets citeren. Een woord namelijk, dat zoo uitnemend den geest kenschetst, die nog altijd een groot deel onzer bezittende klasse kenmerkt. Wij hebben er al vaak, ook elders op gewezen: het actieve, alom tegenwoordige, militante nationalisme, dat de bourgeoisie zelfs van een klein land als het onze, maar dat enorme overzeesche — imperialistische — belangen heeft, moet bezielen, in onzen tijd, dat soort nationalisme is voor een belangrijk deel onzer bezittende klasse een betrekkelijk nieuwe geestesgesteldheid. De nieuw-nationalistische, imperialistische gedachte is in ons land eerst sinds een tiental, hoogstens twintig-tal jaren aan 't opkomen. En zelfs de gebeurtenissen van dezen wereldoorlog hebben een deel onzer bourgeoisie nog niet nationaal-wakker gemaakt. Dit geldt vooral een zekere lage der oudere bureaucratie — beambten-families, — en die half-stagneerende, van renten en grondbezit levende bourgeoisie, welke in ons land van ouds zoo talrijk is.

In een ingezonden stuk van Prof. J. A. van Hamel in de „N. R. Ct.” haalt deze, ten bewijze hoe hoog noodig een dergelijk gezelschap als de Vaderlandsche Club is, een zinsnede aan uit een brief, door een hooftambtenaar van een onzer Departementen van Bestuur (Ministeries), voor korten tijd, naar aanleiding van de Landstorm-actie geschreven (met verlof tot publicatie nota bene erbij). De zinsnede luidt:

„Zeker 95 % onzer bevolking is verstandig genoeg, om het bewaren van ons land voor den oorlog, ook al gaat dit ten koste van onze integriteit en onafhankelijkheid, als het hoogste te beschouwen.

Als Duitschland het wenschelijk acht en er internationaal de macht toe heeft om inbreuk te maken op de integriteit en onafhankelijkheid van ons land, zullen wij ons daarheen met de wapens kunnen verzetten. MAAR WEINIGEN ZULLEN GELOOVEN, DAT DAT VERZET SUCCES ZAL HEBBEN. Het eind van het lied zal dan ook zijn, dat, waar slechts dreigt een vreedzame verandering van overheid voor een

klein deel van ons volk of ten hoogste een half-gedwongen, half-geoeschiksche aansluiting bij den Duitschen Bond, — het verzet inplaats daarvan zal brengen verwoesting van het land, dood of verwonding van een groot deel der jonge mannen en ten slotte voor ons volk het weinig benijdenswaardige lot van met rancune in het hart te moeten leven als bewoners van eene aan de Pruisische monarchie toegevoegde provincie”

Hier hebben wij inderdaad een typisch staaltje van wat er in den geest van een belangrijk deel onzer „hoogere klassen” omgaat.

Eenerzijds een gevoel van absolute machteloosheid tegenover het Duitse „gevaar”, een gevoel, te vergelijken met wat onze bourgeoisie in de 18e eeuw tegenover Frankrijk bezield.

Anderzijds natuurlijk een volslagen gebrek aan moed, om overeenkomstig dat gevoel te handelen en een aansluiting bij Duitschland, een opnemng in een Middel-Europeesch Tolverbond of iets dergelijks te bepleiten. Immers: Immers: Engeland en Frankrijk zijn er ook nog.

Natuurlijk zullen dergelijke „stijmgasten”, zooals men ze in de 18e eeuw noemde, niet minder hard meeschreeuwen, wanneer het er om gaat, het heldhaftige België en zijn „helden-koning” te verheerlijken. Maar zelf steken ze 't liefst maar den kop in 't zand.

Uit een oogpunt van modern, imperialistisch nationalisme is — behoeven wij 't zeggen? — een geestesgesteldheid als deze, niet alleen verachtelijk, maar weinig minder dan landverraad, waarop in tijd van oorlog de kogel staat.

Maar wij als revolutionairen zullen goed doen, ons de woorden van dezen Hoofdamtenaar aan een der Departementen in de ooren te knopen, omdat ze ons zoo duidelijk toonen, dat een groot deel der bourgeoisie zelf niet gelooft aan de leuzen, waaronder zij en de Arbeiderspartij, ons volk steeds zwaardere militaire lasten op de schouders legt.

v. R.

Anti-Militarisme

door Implacables. *)

Een helderdenkende sociaal-demokraat, ervaren in de geschiedenis van het ambtelijke en halfambtelijke leugenaars- en huichelaarsdom, die alle officieele en officieuze openbaarmakerijen uit beginsel wantrouwt, niets hebben moet van alle stemmingmakerij van bovenaf, ja, die er instinctief tegen in opstand komt, die tot in 't diepst van zijn ziel internationaal is en bereid tot iedere klassenstrijd, zulk een mens kan nooit een gewillig werktuig zijn in handen van het militarisme, niet in vreedstijd of in de oorlog tegen de binnenlandsche vijand, noch in de imperialistische oorlog tegen de buitenlandse, niet in het leger en niet er buiten. Dat is de veelbesproken vermurwing en vernieling van de militaristische geest.

Niets doen, wat de militaristische „moraal” in leger en burgerbevolking kan bevorderen heet het eerste gebod voor de bestrijding van de oorlog voeren en na zijn uitbreken. IJzeren consequentie in het opvolgen van dit hoogste en heiligste gebod is van iedere sociaal-demokraat en van de politiek der sociaal-democratie te eisen.

De techniek van de „revolutionaire” strijd is in bepaalde landen geheel onbekend. Menigeen smeetde zich gaarne een

*) Onder deze naam verschuilt zich een der meest bekende Duitse revolutionairen. Aan een artikel van hem in de Jugend-Internationale over het Anti-Militarisme ontleent de Jonge Socialist het bovenstaande.

zwaard. De ervaring, de overlevering ontbreekt. Duizende hinderende voorstellingen, nuttig voor het politieke huis-, tuin- en keukenleven liggen als roisblokken op de weg. Nodig is voor ons dat de enkelingen liefst zooveel mogelijk samen, in staat zijn tot actie, spontaan, slagvaardig.

Als mogelijke vormen van de onmiddellike anti-militaristische actie meldt de literatuur: open en verborgen dienstweigering van verschillende graad en in verband met verschillende verrichtingen (hieronder niet-opkomen, zich ongeschikt maken voor de dienst, dienstweigering, het beroemde: wij schieten niet! etc.), dienstverhinderen (bijzonder door overprijnlike nauwgezetheid in de opvolging van de voorschriften — vergelijk de gelukkig geslaagde Italiaanse spoorwegstrijden!) dienstverwarring (door verkeerde uitvoering der bevelen), sabotage, in de steek laten van het vaandel (vergelijk de gebeurtenissen in het Russische leger) enz. Het is echter duidelijk, dat alles, wat het leger, door de afscheiding juist der beste anti-militaristen des te vertrouwbaarder maakt in de handen der militaristen, en alle slechts individueel ingestudeerde en individueel werkende methoden in beginsel te verwerpen zijn.

Opmerkelijk is in de literatuur de bijzondere hoogschatting van de „passieve weerstand” waarvan de uitvoering een ongedachte uitwerking zou kunnen hebben in de moeilijkste toestanden. „De toekomst behoort aan de passieve weerstand” luidt het refrein van vele anti-militaristen. Een internationale algemeene staking, althans in de bewapeningsindustrie, zou evenals de internationale verkeersstaking — een oorlog zeker verhinderen of beëindigen. Mars stond van dat oogenblik af aan ontwapend. Doch de mogelijkheid van zulk een staking, waarvoor de Engelse en Franse socialistes ijverig propaganda maakten, ontmoet sterke twijfel: in 1911 liet Bebel er zich zeer ongunstig over uit. De nu bewezen organisatiekracht van het Kapitalisme tegenover de wereldoorlog, en de nieuwste ervaringen in Engeland, Rusland, Amerika, schuiven dit probleem der taktiek weer naar voren. Dat zelfs de bedreiging met militaire oproeping in geval van staking — daar waar de beweging reeds vat had op de massa's, — niet kon helpen, wordt door eenige berichten beweerd.

Internationaal moest zulk een beweging zijn, gelijkmatig moest ze de oorlogspartijen treffen. Haar overgrijpen op de eene of andere partij onder de neutralen zou gunstig werken. Verlichtend kan hierbij de equilibrerende invloed werken van de neutralen op de weegschaal van het oorlogssucces, dit zeer diep gegrondveste kenmerk van de huidige oorlog: een invloed, waarmee ook voor een toekomstige imperialistische oorlog is te rekenen — te weten, als er dan nog neutralen zijn. Alle factoren werken internationaal vereffenend. En al kunnen we niet alles vooruit zeggen, het feit, dat voldoende grote vooruitzichten bestaan op ongeveer gelijke antimilitaristische stootkracht, is minstens voldoende om voorkomen te werken.

De Jugend-Internationale heeft als een geestelijke erfenis de mooie taak gekregen om gedurende de wereldoorlog het allerheiligste der proletarische solidariteit te behouden. Het verleden was en het heden is de triomf van de volkerenmoord; de toekomst moet de triomf van de volkerenvrede zijn; en de proletarische jeugd zal voor de nieuwe Internationale de weg banen — opwaarts — de zon van het socialisme tegemoet. — Proletariats aller landen, — wordt vurig, wordt hard!

AMSTERDAM: PARTIJGENOOTEN OPOELET. Huishoudelijke vergadering Woensdag 23 Febr. des avonds 8½ uur, BETHANIENDWARFSTRAAT no. 13h, tegenover het Oost-Indische huis, Hoogstraat

Van der Goes en de waarheid.

Van der Goes heeft zich opgewerkt tot een dergelijk blind fanatisme, dat hij niet meer in staat is, wit van zwart te onderscheiden, recht van krom. Men weet zijn stelling: ook de uiterste linkerzijde in de Fransche partij en bij de Fransche syndicalisten zijn nationalistisch, willen hun regeering steunen zoolang deelen van Frankrijk door den vijand zijn bezet. Op de A'sche vergadering, waar Huysmans sprak, noemde v. d. Goes Wijnkoop een leugenaar, toen die sprak over de vereenigingen, door Bourderon en een aantal vakvereenigingsmensen opgericht om den Oorlog te bestrijden.

In de artikelen over de Fransche partijcongres, door ons voor de Tribune verhaald, komt o.i. de waarheid, door v. d. G. zoo hardnekkig geloofend, dat de uiterste linkerzijde in Frankrijk in de praktijk den Oorlog en de regeering bestrijdt, onafhankelijk van de militaire situatie reeds helder aan 't licht. Maar de »Vorbote« brengt nog een nieuw, merkwaardig document, een correspondentie uit Frankrijk, vol interessante bijzonderheden over het kongres. Wij lezen daarin, dat de meerderheid zoo razend was over de absolute weigering van Bourderon en de zijnen, om aan de kompromis-resolutie mee te doen, dat zij den armen kerel sleepten in een afzonderlijk vertrek, daar opsloten, en toen met een heele bende eindeloos tegen hem tierden en brulden, in de hoop dat hij uit louter uitputting ten slotte bezwijken zou! Maar Bourderon bleef standvastig. En toen hij ten slotte niet meer kon, koos hij de wijsste partij en — zweeg. Ze kregen hem niet klein, en de 70 stemmen der uiterste linkerzijde werden uitgebracht voor een eigene, internationalistische resolutie. De roode vaan werd niet binnengehaald: ze bleef waaien, onvervaard, naast de reusachtige Regeeringsvaan.

Wij kennen Bourderon uit Zimmerwald. Een theoretikus is hij niet, en het is waarschijnlijk, dat hij het imperialisme niet geheel doorziet. Maar hij is een klassenstrijder en een revolutionair. Hij weet drommels goed dat de Fransche regeering en de grootkapitalisten achter haar even goed voor den wereldoorlog verantwoordelijk zijn als de Duitsche imperialisten. En hij wist drommels goed, op het partijcongres dat de kompromis-revolutie beteekende »samen met de bourgeoisie van het eigen land, tegen de duitche arbeiders« en dat de resolutie der uiterste linkerzijde beteekende »samen met de duitche arbeiders tegen de heeren van het eigen land.«

Dat wist hij. Goed. Daarnaar handelde hij. Daarom hoort hij tot de onzen. Met Merheim, met Rosmer, met Monatte. En wanneer van der Goes deze dappere kameraden beleedigt, door hen nationalist te noemen, dan zullen wij ze verdedigen en aan van der Goes zeggen dat hij liegt.

Evenals wij aan Huysmans zullen zeggen dat hij liegt, als hij onze russische helden beleedigt, door de arbeiders die niet voor hun »vaderland« willen vechten lafaards te noemen.

Met de meeste kracht, en telkens weer op te komen tegen de draaiertijen van v. d. Goes en de wartaal van Huysmans, is nu eenvoudig een eisch van proletarische solidariteit. H. R. H.

1) Fraaie manieren inderdaad. Zou de holl. militaire justitie er geen leering uit kunnen scheppen hoe dienstweigeraars en zedelijke onverlaten te bewerken?

Van de Afdeelingen.

AMSTERDAM. Maandag 21 Febr. geeft Luteran in De Oeuvrck een cursus voor De Zaterdag over de Grondslagen der S. D. P. Aanvang 8 uur. Entree en discussie vrij.

Niet-erkennen der Vakorganisatie

Wij schreven verleden week over het optreden van het Amsterdamsche gemeentebestuur inzake het ontslag in gehandte zitting gegeven aan de Directie der Amsterdamsche Waterleiding. Maar een even groot gebrek aan democratische praktijk als wij toen meesten konstateren bestaat er bij de zaak Wesselingh.

Men kent de zaak. Wesselingh is gemeente-arbeider en vakvereenigings-bestuurder. Hij vroeg een reglementair verlof aan om inzake een direkt dreigend ontslag een konferentie te kunnen houden. Het wordt hem door de Directeur geweigerd. En zuik weigeren geschiedde niet voor het eerst. Maar reeds voor de derde maal wordt hem eenvoudig op de »principieele« grond dat de Directeur zulk verlof niet wenscht te geven — dat het werk door het verlof zou lijden werd door de Directeur niet eens bevestigd — verlof geweigerd. Nu gaat Wesselingh toch. Hij wordt voor straf voorgedragen door de Directeur, maar degenen die de straf geven, of niet-given, zijn B. en W.

Op aangekondigde straf staat beroep open op het scheidsrecht. De arbeider is niet gedwongen dit scheidsrecht aan te vragen. Hij kan het vragen. Maar Wesselingh en zijn organisatie waren o.i. terecht van meening, dat hier niet het scheidsrecht maar B. en W. moesten oordeelen. Het is immers geen gewone persoonlijke strafzaak. Het is de oude strijd tusschen de vakbeweging en de industrie-leider die »baas in eigen huis« willen zijn.

Hadden we nu in Amsterdam een waarlijk democratische kollege van B. en W. dan zou dat kollege blij zijn dat het door W's optreden eens in de gelegenheid werd gesteld om de heeren directieuren onduidelijk te toonen, dat in Amsterdam de democratie geldt en de vakbeweging dus in geen enkel opzicht moest worden belemmerd.

Maar de Wethouder Vliegen was blij zich met een Jantje van Leiden van het geval te kunnen afmaken en verschool zich achter het scheidsrecht, terwijl ten slotte, hij als Wethouder van Publieke Werken het toch in zijn macht had om de zaak, door de Directeur en Wesselingh immers principieel gesteld, ook principieel te doen beslissen in het kollege van B. en W.

Het spreekt echter vanzelf dat Vliegen deze uitspraak vreesde. In het eene geval zou ze hem met de industrie-leiders en de burgermensen door wiens toedoen hij Wethouder is, in het andere geval met de strijdende vakbeweging en met een aantal arbeiders-kiezers in konflikt brengen. Hij koos daarom de vlucht — achter het scheidsrecht!

Het algemeene in dit geval is dit. Dat door het zitten van S. D. A. P.-ers in het kollege van B. en W., een kollege dat de democratie bij voortdurend op de meest onbeschofte wijze in het aangezicht slaat — we herinneren thans alleen maar in het voorbijgaan aan de zaak van de onderwijzer De Jong, die in geen geval voor trouwerij naar het Stadhuis wil gaan en die daarom notabene ontslagen wordt, ondanks dat er niets op zijn onderwijs te zeggen valt — door het zitten van de S. D. A. P.-ers in een zoodanig kollege van B. en W. hebben de groote en de kleine bosen van Amsterdam een vrijbrief gekregen voor elke, ook de meest onbeschaamde on-demokratische handeling. En wat er aan agitatie daartegen zou kunnen opleven wordt thans, anders dan jaren geleden toen het tegen de openlijke verdedigers der bourgeoisie ging, door de verdedigde verdedigers, door S. D. A. P. en »Volk«, gedempt en afgelast. Dat is het heil van Vliegen en Wibaut in het kollege van B. en W. — voor het proletariaat. Wp.

Sluit U aan bij de S. D. P.

Arbeiderspartij-leugens.

De heer A. B. de Zeeuw, Voorzitter van de Federatie S. D. A. P. in Rotterdam en hoopvol kamerkandidaat in diverse districten, heet — wij toonden dit reeds meermalen aan — van zijn voorgangers en bazen in de Arbeiderspartij prachtig de kunst afgezien om ons met leugens en onwaarheden zullen we maar zeggen te bekampen.

Wij moeten nu weer eens den vinger leggen op een staaltje van 's mans politieke manieren.

Op de vergadering van 4 Februari, te Rotterdam, waar Schaper en Spiekman naar aanleiding van Treub's val spraken en de Zeeuw Voorzitter was, haalde Schaper in zijn repliek weer eens het verhaal op, indertijd het eerst door S. de W. in het weekblad, daarna door v. d. Goes eveneens in het weekblad uitgesponnen, dat wij inzake landsverdediging voor den oorlog precies tegenovergestelde standpunt zouden hebben ingenomen als na 1 Augustus 1914. Voor Schaper was dat een »bewijs«, dat 't ons om niets anders te doen was dan om maar de Arbeiderspartij te bekampen. Bij interruptie deelde ik de vergadering mee, dat ik Schaper's bewering ten sterkste ontkende.

Nu komt A. B. de Zeeuw in het Volks-weekblad zoogenaamd weer eens met de stukken bewijzen, dat Schaper toch gelijk had. Men begrijpt, wat die »stukken« zijn. Het zijn een paar uit hun verband gerukte stukjes uit artikels van mij en van Wijnkoop in Nieuwe Tijd en Tribune.

Natuurlijk weet dit heer de Zeeuw heel goed, dat deze »stukken« niets bewijzen. Natuurlijk weet hij, dat ik o.a. in de Tribune No. 7 vorige jaarg. in het artikel: »Een sophistes« heb aangevoerd, hoe v. d. Goes in navolging van S. de W. onze uittinnen naar de letter en den geest heeft vervalscht. Maar wat deert dat een De Zeeuw?

De politiek is nu eenmaal voor zulke heerjes een baantje, waarbij zij er niet tegen opzien de handen in de modder te steken.

Aangezien echter dit zelfde »wapen« nog wel meer tegen ons zal worden aangewend, raden wij onze debaters aan, in 't vervolg steeds het bedoelde Tribune-artikel bij zich te dragen. Dan kan men leugenaars als Schaper of de Zeeuw ter plaatse weerleggen. v. R.

Sociaal Dem. Partij - Rev. Soc. Vereen.
Afd. Rotterdam.

Openbare Vergadering

naar aanleiding van de rede van den Heer Camiel Huysmans op het Buitengewoon Congres van de S. D. A. P., op Dinsdag 22 Febr., half negen uur, Vereenigingsgebouw (Zaal II), GOUDSCHEWEG.

Spreekers D. J. Wijnkoop en Mevr. Roland Holst.
Onderwerp:

De Internationale — wat zij WAS — en wat zij MOET zijn.
Entree 10 cent. Werkloozen vrij.
Debat vrij.

Longlijders!

Gebruikt naast de kuur, die uw dokter u voorschrijft, **VANDERKWAST & Co's LONGENHONINGVET** en zoowel uw dokter als gij zelf zult verbaasd staan over de prachtige resultaten. Prijs f 2.50 per flacon van 500 gram. Prospectus gratis.

Amsterdam, — Prinsengracht 570.